

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 010-05, 030-05/ 08

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
na dan 31.12.2007. godine**

HRVATSKA POŠTA d.o.o. MOSTAR

Sarajevo, rujan 2008. godine

MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

1. Obavili smo reviziju priloženih financijskih izvješća Hrvatske pošte d.o.o. Mostar (u daljem tekstu Društvo), koja uključuje bilancu stanja na dan 31.prosinca 2007. godine, račun dobiti i gubitka, izvješće o promjenama na kapitalu i izvješće o novčanim tijekovima za godinu tada završenu, te sažetak značajnijih računovodstvenih politika i ostalih objašnjavajućih bilježaka.
2. Uprava je odgovorna za sastavljanje i objektivan prikaz priloženih financijskih izvješća sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja. Odgovornost Uprave uključuje: utvrđivanje, uvođenje i održavanje internih kontrola relevantnih za sastavljanje i fer prezentaciju financijskih izvješća u kojima neće biti značajnijih pogrešnih prikazivanja uzrokovanih prijevarom ili pogreškom; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i stvaranje razumnih računovodstvenih procjena u danim okolnostima.
3. Naša je odgovornost izraziti mišljenje o tim financijskim izvješćima temeljem obavljene revizije. Reviziju smo obavili sukladno Međunarodnim revizijskim standardima. Ti standardi zahtijevaju pridržavanje revizora etičkim pravilima, te planiranje i provođenje revizije kako bi se steklo razumno uvjerenje o tome da u financijskim izvješćima nema značajnih pogrešnih prikazivanja. Revizija uključuje obavljanje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama prikazanim u financijskim izvješćima. Odabir postupaka ovisi o prosudbi revizora, uključujući i procjenu rizika značajnih pogrešnih prikazivanja u financijskim izvješćima zbog prijevara ili pogrešaka. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su važne za sastavljanje te objektivnu prezentaciju financijskih izvješća kako bi odredio revizijske postupke primjerene danim okolnostima. Revizija također uključuje ocjenjivanje prikladnosti primijenjenih računovodstvenih politika i razboritost računovodstvenih procjena Uprave, kao i ocjenu cjelokupnog prikaza financijskih izvješća. Vjerujemo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i prikladni za osiguravanje temelja za izražavanje našeg mišljenja.
4. Provedenom revizijom utvrdili smo:
  - da sa izvještajnim razdobljem nije vršena provjera ostatka vrijednosti i vijeka uporabe nekretnina, postrojenja i opreme, kako se zahtijeva paragrafom 51. Međunarodnog računovodstvenog standarda 16 *Nekretnine, postrojenja i oprema*. Ova provjera bi trebala ukazati na razlike ili potvrdu očekivane koristi od sredstva u odnosu na raniju procjenu. Obzirom da nije provedena ovakva provjera sredstava, nema ni dokaza da je iskazana vrijednost u financijskim izvješćima ona koja će u budućem razdoblju pritijecati u poduzeće korištenjem takvih sredstava, (što je pojašnjeno u točki 5.3 Izvješća);
  - da nisu usuglašavana interna akta sa kolektivnim ugovorima djelatnika, kod reguliranja primanja istih, zbog čega su ta prava umanjena u ranijem razdoblju, a pretežno isplaćena u revidiranoj godini, dijelom sporazumno, a dijelom i utuženjem, (što je pojašnjeno točkama 5.6 i 5.9 Izvješća);
  - da nije funkcionirao sustav internih kontrola i spriječio pogrešna evidentiranja troškova i obveza razdoblju kojem pripadaju, zbog čega su isti podcijenjeni najmanje za iznos od 96.510 KM, (što je pojašnjeno točkama 5.7 i 5.9 Izvješća).

5. Po našem mišljenju, osim učinaka na finansijska izvješća navedenih u prethodnom odjeljku, finansijska izvješća daju istinit i fer prikaz finansijskog položaja Hrvatske pošte d.o.o. Mostar na dan 31. prosinca 2007. godine, rezultate poslovanja te gotovinski tijek za godinu koja je tada završena, sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Mr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

1	UVOD.....	5
2	CILJ I OBIM REVIZIJE.....	5
3	OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU	6
4	REZIME.....	6
5	NALAZI I PREPORUKE	7
5.1	Sustav internih kontrola	7
5.2	Upravljanje, rukovođenje i planiranje.....	8
5.3	Stalna sredstva	9
5.4	Potraživanja	12
5.5	Novčana sredstva.....	13
5.6	Kapital	13
5.7	Obveze, razgraničenja i rezerviranja	15
5.8	Prihodi.....	16
5.9	Troškovi poslovanja i rashodi	17
5.10	Javne nabavke	20
5.11	Vanbilančna evidencija.....	20
5.12	Ocjena IT sustava.....	20
6	KOMENTAR	21

BILANCA STANJA na dan 31.12.2007. godine

- u KM -

O p i s	2007.	2006. (nerevidirano)
Upisani, a neuplaćeni kapital	0	0
Stalna sredstva	35.480.999	54.749.609
Stalna nematerijalna sredstva	688.651	961.430
Nekretnine, postrojenja i oprema	17.707.740	17.114.012
Ostala stalna materijalna sredstva	8.049	8.049
Predujmovi za nekretnine, postrojenja i opremu	29.421	29.420
Dugoročna financijska ulaganja i zajmovi	794.015	810.515
Dugoročna potraživanja	16.253.123	35.826.183
Tekuća sredstva	19.422.256	10.035.205
Zalihe	627.285	625.867
Potraživanja od prodaje	1.541.234	1.496.191
Druga kratkoročna potraživanja	11.271.781	1.475.363
Novac i novčani ekvivalenti	5.718.885	6.217.784
Aktivna vremenska razgraničenja	263.071	220.000
Imovina-sredstva (aktiva)	54.903.255	64.784.814
Vanbilančna evidencija	3.063.606	3.731.704
Kapital	26.395.047	27.430.862
Upisani temeljni kapital	25.953.720	25.201.493
Ostale rezerve	1.477.142	724.915
Akumulirana (zadržana) dobit	1.032.311	1.582.553
Akumulirani (preneseni) gubitak	(2.068.126)	(78.099)
Obveze	28.508.208	37.353.952
Dugoročne obveze	17.482.412	35.826.183
Dugoročna razgraničenja i rezerviranja	17.482.412	35.826.183
Kratkoročne obveze	11.025.796	1.527.769
Kratkoročne financijske obveze	354	249
Obveze prema dobavljačima i druge obveze	780.264	1.502.496
Pasivna vremenska razgraničenja	10.245.178	25.024
Kapital i obveze (pasiva)	54.903.255	64.784.814
Vanbilančna evidencija	3.063.606	3.731.704

Izvešće je potpisano od strane direktora i certificiranog računovođe, a odobreno od Nadzornog odbora i Skupštine Društva.

BILANCA USPJEHA na dan 31.12.2007. godine

O p i s	- u KM -	
	31.12.2007.	31.12.2006. (nerevidirano)
Prihodi od prodaje	16.746.493	16.641.496
Troškovi prodaje	26.136.390	26.421.975
Gubitak od temeljne djelatnosti	(9.389.897)	(9.780.479)
Prihodi od finansijske djelatnosti	186.912	64.247
Rashodi od finansijske djelatnosti	38.132	110.882
Dobit/gubitak od finansijske djelatnosti	148.780	(46.635)
Ostali prihodi	10.422.842	11.733.796
Ostali rashodi	64.478	195.561
Dobit od ostalih aktivnosti	10.358.364	11.538.235
Dobit prije poreza	1.117.247	1.711.121
Porez na dobit	84.936	128.568
Neto dobit razdoblja	1.032.311	1.582.553

Izvešće je potpisano od strane direktora i certificiranog računovođe, a odobreno od Nadzornog odbora i Skupštine Društva.

IZVJEŠĆE O GOTOVINSKIM TIJEKOVIMA za 2007. godinu, zaključno sa 31.12.2007.

Opis	Oznaka	(nerevidirano)	
		- u KM -	
		IZNOS tekuća godina	IZNOS prethodna godina
Gotovinski tijek iz poslovnih aktivnosti:			
1. Neto dobitak	+	1.032.311	1.582.553
Usklađivanje za:			
2. Amortizacija/vrijednost usklađ. nemater. sredstava	+	356.501	348.251
3. Gubici (dobici) od otuđenja nemater. sredstava	+ (-)	0	83
4. Amortizacija/vrijednost usklađ. materij. sredstava	+	1.288.212	1.427.355
5. Gubici (dobici) od otuđenja materij. sredstava	+ (-)	12.798	(7.052)
6. Usklađivanje temeljem financijskih stal. sredstava	+ (-)	0	0
7. Nerealizirani rashodi (prihodi) kod razmj. val. na tržištu	+ (-)	531	(42)
8. Ostala usklađ. za nenovč. stavke i tok na ul. i fin.akt.	+ (-)	0	21.507
9. Svega 2 do 8		1.658.042	1.790.102
10. Smanjenje (povećanje) zaliha	+ (-)	(1.417)	505.807
11. Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+ (-)	(45.043)	(74.631)
12. Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+ (-)	(9.796.418)	(1.100.955)
13. Smanjenje (povećanje) aktivnih vrem. razgran.	+ (-)	(43.071)	(220.000)
14. Povećanje (smanjenje) obveza prema dobavljačima	+ (-)	(146.855)	190.381
15. Povećanje (smanjenje) drugih obveza	+ (-)	(575.272)	(995.305)
16. Povećanje (smanjenje) pasivnih vremen. razgranič.	+ (-)	(8.123.617)	(5.950.860)
17. Svega 9 do 16		(18.731.693)	(7.645.563)
18. A Neto novčani tijek od poslov. aktivn. (1+9+17)		(16.041.340)	(4.272.908)
Gotovinski tijek od ulagateljskih aktivnosti:			
19. Nabava (prodaja) stalnih nematerijalnih sredstava	(-) +	(83.722)	(20.810)
20. Nabava (prodaja) stalnih materijalnih sredstava	(-) +	(1.895.271)	(1.568.121)
21. Dani zajmovi (povrat zajmova) dr. pravn. osobama	(-) +	16.500	16.500
22. Ostali novčani tijekovi od ulagateljskih aktivnosti	(-) +	19.573.060	5.831.876
23. B Neto novčani tijek od ulagat. aktivn.(19 do 22)		17.610.567	4.259.445
Gotovinski tijek od financijskih aktivnosti:			
24. Isplate dividendi		0	(818.441)
25. Ostali novčani tijekovi od financijskih aktivnosti	(-) +	(2.068.126)	0
26. C Neto novčani tijek od financ. aktiv. (24 do 25)		(2.068.126)	(818.441)
27. Neto pov. (smanj.) novca na rn. i u blag. (A+B+C)		(498.899)	(831.904)
28. Početno stanje novca na računu i u blagajni		6.217.784	7.049.688
29. Konačno stanje novca na računu i u blagajni		5.718.885	6.217.784
30. Neto poveć. (smanj.) novca na računu i blag. (29-28)		(498.899)	(831.904)

Izvrješće je potpisano od strane direktora i certificiranog računovođe, a odobreno od Nadzornog odbora i Skupštine Društva.

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU za godinu koja je završila 31.12.2007.g.

- u KM -

Opis	Upisani vlasnički kapital	Revalori- zacione rezerve	Akumulirana Dobit (Gubitak)	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2005.	21.109.284	179.287	5.456.278	26.744.849
Učinci ispravke grešaka			(78.099)	(78.099)
Ponovno iskazivanje stanja 31.12.2005. odn. 01.01.2006.	21.109.284	179.287	5.378.179	26.666.750
Neto dobit (gubitak) razdoblja			1.582.553	1.582.553
Emisija dion. kapitala i drugi obl. poveć. ili smanj. tem. kapit.	4.092.209	545.628	(5.456.278)	(818.441)
Stanje na dan 31.12.2006.	25.201.493	724.915	1.504.454	27.430.862
Učinci ispravke grešaka			(2.068.126)	(2.068.126)
Ponovno iskazivanje stanja 31.12.2006. odn. 01.01.2007.	25.201.493	724.915	(563.672)	25.362.736
Neto dobit (gubitak) razdoblja			1.032.311	1.032.311
Emisija dion. kapitala i drugi obl. poveć. ili smanj. tem. kapitala	752.227	752.227	(1.504.454)	0
Stanje na dan 31.12.2007.	25.953.720	1.477.142	(1.035.815)	26.395.047

Izvešće je potpisano od strane direktora i certificiranog računovođe, a odobreno od Nadzornog odbora i Skupštine Društva.

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA HRVATSKE POŠTE d.o.o. MOSTAR ZA 2007. GODINU

1 UVOD

Hrvatska pošta d.o.o. Mostar (u daljem tekstu Društvo) nastala je podjelom djelatnosti ranijeg jedinstvenog poduzeća (HPT d.o.o. Mostar), na poštansku i telekomunikacijsku djelatnost uz suglasnost Vlade FBiH od 25.05.2000. godine. Društvo je upisano u sudački registar pod brojem Tt-972/02 od 03.01.2003. godine.

Temeljna djelatnost poduzeća je pružanje usluga iz poštanske djelatnosti u unutarnjem i međunarodnom prometu, koje se odnose se na usluge javnih (državnih) pošta.

Temeljna pitanja organizacije, uvjeti i način pružanja poštanskih usluga u unutarnjem i međunarodnom poštanskom prometu, sukladno potvrđenim međunarodnim konvencijama i drugim međunarodnim aktima, a naročito opći interesi poštanskog prometa, principi i pravila poštanske politike, poštanske usluge, organizacija i upravljanje poštanskim prometom, nadzor i kaznene odredbe utvrđene su Zakonom o poštanskom prometu FBiH. Upravni nadzor nad provedbom Zakona o poštanskom prometu FBiH, koji se odnosi na nadzor nad zakonitošću rada i donošenjem akata obavlja resorno ministarstvo (Federalno ministarstvo prometa i komunikacija), a inspekcijски nadzor obavlja federalni inspektor za poštanski promet.

Na pravni položaj, upravljanje i poslovanje društva primjenjuju se Zakon o javnim poduzećima i Zakon o gospodarskim društvima.

Poslove poštanskog prometa u Federaciji vrše dva poštanska operatera i davaoci poštanskih usluga. Odvijanje poštanskog prometa i pružanje poštanskih usluga od općeg je interesa za Federaciju BiH.

Pravilnikom o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta utvrđeni su: organizacijski dijelovi, unutarnje ustrojstvo organizacijskih dijelova, djelokrug organizacijskih dijelova, ovlaštenja članova Uprave Društva, vođenje poslova, zastupanje i radna mjesta.

Društvo ima složenu organizaciju rada, sastoji se od više organizacijskih dijelova (Uprava Društva; Direkcija, Središta pošta). Direkcija obavlja zajedničke poslove za djelatnost Društva u cjelini unutar koje ima osam sektora (Sektor financija; Sektor plana, analize i knjigovodstva; Sektor nabave, investicija i održavanja; Sektor za informatizaciju; Sektor za marketing i odnose sa javnošću; Sektor poštanskog prometa i TK usluga; Sektor finansijskih usluga; Sektor pravnih, kadrovskih i općih poslova; te Služba za printing i mailing; Služba za korisnike; Služba za trezorsko poslovanje i Služba poštanskih ureda i dostave pošiljaka). Za pružanje poštanskih usluga i drugih usluga u ime i za račun društva utemeljeni su posebni organizacijski dijelovi-Središta pošta: Mostar-I rang; Vitez-II rang Livno-III rang i Odžak-III rang.

Sa 31.12.2007. godine u poduzeću je bilo uposleno 734 djelatnika.

Sjedište Društva je u Mostaru, ulica Tvrtka Miloša b.b.

2 CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj naše revizije je da se na temelju provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijska izvješća pripremljena u svakom značajnom pogledu sukladno sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Za realiziranje navedenog cilja procjenjivat ćemo da li rukovoditelji primjenjuju zakone i propise, koriste sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i danih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sustav internih kontrola uspostavljenih tako da zaštite imovinu kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvješćima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sustavom uzorka ispitali smo procese i sa njima povezane finansijske veličine vezane za imovinu, prihode, potraživanja i obveze, značajnije troškove i procedure javnih nabavki. Pored navedenog, od strane revizora za IT, izvršena je ocjena IT sustava Društva.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za financijsko izvješćivanje i IT sustav.

3 OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU

Revizija financijskih izvješća Društva od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH je vršena u periodu od 2003. do 2005. godine. Za 2006. godinu nije vršena revizija. Za 2003. godinu je dano uvjetno mišljenje, za 2004. godinu suzdržano mišljenje zbog neusuglašenih početnih stanja i razgraničenih prihoda od 2.822.030 KM. U Izvješću za 2005. godinu dano je uvjetno mišljenje i ponovno konstatirano da nisu u potpunosti završeni poslovi vezani za raščišćavanje diobenog bilanca sa HT-om d.o.o. Mostar kao i da nije implementiran informacijski sustav koji bi osigurao potpuno informatiziranje uputničkog prometa.

Reviziju financijskih izvješća Društva za 2007. godinu izvršilo je Društvo za reviziju „Revsar“ d.o.o. Sarajevo i o tome izdalo pozitivno mišljenje 08.02.2008. godine, sa isticanjem značajnih pitanja vezanih za raspolaganje imovinom koja mu je pripala procesom razdvajanja HPT-a i neusklađene ranije donesene računovodstvene politike sa Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja (MSFI) koji uključuju i Međunarodne računovodstvene standarde (MRS).

4 REZIME

Izvršenom revizijom poslovanja Društva za 2007.godinu konstatirali smo određeni broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

Neophodno je da organi rukovođenja i upravljanja ulažu više pažnje u izvršavanju svojih nadležnosti utvrđenih Zakonom o javnim poduzećima i Statutom Društva.

Da se usklade Računovodstvene politike Društva sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja.

Da se preispita iskazana vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme sukladno MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 51.

Da se usvoji metoda mjerenja nakon početnog priznavanja sukladno MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 29.

Da se usvoje nove ili unaprijede postojeće procedure vezano za postupanje sa stalnim sredstvima kod njihove identifikacije i prijenosa iz jednog u drugi organizacijski dio, čime bi se otklonilo dosadašnje iskazivanje viškova imovine.

Da Uprava usvoji, implementira i nadzire vlastite procedure kojima će zaštititi imovinu-potraživanja od mogućih gubitaka.

Da Uprava Društva postupa sukladno danim ovlaštenjima utvrđenim člankom 37. Statuta Društva prema kome je ista odgovorna za zakonitost poslovanja. Prije svega pod tim podrazumijevamo rješavanje o pravima i obvezama djelatnika sukladno Zakonu o radu, Kolektivnom ugovoru i općim aktima. Posljedice neprimjenjivanja propisa mogu imati financijske odlive sredstava, a primjer toga su podnesene tužbe djelatnika i povećanje sudskih troškova.

Evidentiranje rashoda i obveza u razdoblju u kome su nastali i na koji se iste odnose u cilju realnog iskazivanja istih.

Da se ojačaju interne kontrole kod priznavanja prihoda koje će biti sposobne da otkriju i spriječe pogrešna iskazivanja u knjigovodstvenim evidencijama i usuglašavanje financijskih izvješća sa istim.

Da se izvrši usklađivanje internih akata sa važećim Kolektivnim ugovorom za područje djelatnosti poštanskog prometa i primjenu istih u dijelu obračuna i isplate primanja djelatnika.

Da se poštuju pravila iskazivanja troškova u razdoblju u kojem su nastali radi istinitog iskazivanja financijskih transakcija.

Obračun poreza na dodatna primanja vršiti sukladno Zakonu o porezu na plaću i Naputku o načinu obračunavanja i plaćanja poreza na plaću.

Da članovi nadležnih organa i djelatnici obavljanje poslova i zadataka vrše sukladno donesenim aktima Društva u kojima je utvrđena naknada i koju isti primaju.

Iako se radi o malim poštanskim uredima preporučujemo informatiziranje istih u svrhu bolje kontrole.

Angažiranje Uprave na postavljanju zahtjeva korisnicima za implementaciju bar kodiranja svih bitnih elemenata računa u svrhu eliminiranja ljudske greške na unosu podataka na šalterima.

Implementiranje kontrola pristupa podacima u obradi sukladno potrebama posla u svrhu zaštite od moguće neovlaštene izmjene podatka.

Automatiziranje procesa razmjene podataka sa drugim sustavima korisnika u svrhu eliminacije učesća ljudskog faktora u procesu zaštite podataka od moguće neovlaštene izmjene.

5 NALAZI I PREPORUKE

5.1 Sustav internih kontrola

Revizijski tim je izvršio procjenu funkcioniranja sustava internih kontrola¹ na temelju provedene revizije određenih procesa poslovanja.

Uprava ima usvojeno više pravila kojima su regulirani procesi rada. Međutim, nadzor i implementacija istih nije na odgovarajućoj razini. Tako, mnoga pravila nisu usuglašena sa propisima koji su u međuvremenu stupili na snagu. Primjer toga su neusklađene Računovodstvene politike iz 2003. godine sa novim propisima, kao i neusklađena interna akta sa propisima vezana za primanja djelatnika, čije neusklađivanje je imalo posljedica na financijska izvješća. Isto tako uočili smo da se usvojena pravila ne poštuju. Kao primjer je Pravilnik o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta. Člankom 34. navedenog Pravilnika propisano je da se na radna mjesta može rasporediti najviše 5 % djelatnika organizacijskog dijela, koji ne ispunjavaju uvjete radnog mjesta na koje su raspoređeni, temeljem školske spreme. Temeljem prezentiranog spiska vidljivo je da 161 djelatnik Društva na dan 31.12.2007. godine nije ispunjavao uvjete radnog mjesta na koje je raspoređen, što iznosi 21,9 % od ukupnog broja djelatnika na taj dan.

Sustav internih kontrola ne funkcionira u potpunosti kod evidentiranja troškova i obveza razdoblju u kojem su nastali. Kontrolom blagajničkog poslovanja utvrdili smo da su evidentirani računi u siječnju 2007. godine, a odnose se na studeni i prosinac 2006. godine. Računi se odnose na gorivo, putne troškove, sitne popravke, reprezentaciju, dnevnice za službena putovanja radi obuke djelatnika za poslove osiguranja itd. Ista praksa se ponovila i kod evidentiranja računa u siječnju 2008. godine, a koji se odnose na 2007. godinu, što nije sukladno sa aktualnom računovodstvenom osnovom, jer uvećava troškove perioda u kome nisu nastali i na koji se ne odnose. Također, uočili smo da se putni nalozi ne pravdaju u predviđenom roku, niti se na putnom nalogu u svim slučajevima piše izvješće o obavljenom putu.

Uprava nema usvojene procedure ponašanja vezane za korištenje vozila, normative potrošnje goriva, održavanje i ostavljanje poslije radnog vremena. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju za listopad 2007. godine utvrđena je prosječna potrošnja goriva po vozilima na razini Društva, koja nije usporediva, jer nisu utvrđeni dozvoljeni normativi potrošnje goriva. Obzirom na visinu troškova goriva (373.392 KM) i troškova održavanja transportnih sredstava (125.840 KM), kao i broj vozila s kojim Društvo raspolaže (71), potrebno je usvojiti procedure u cilju efikasnijeg korištenja i racionaliziranja troškova.

---

¹ Sustav interne kontrole obuhvata kontrolna okruženje i kontrolne procedure. Sustav uključuje sve politike i procedure, uspostavljene od strane organa upravljanja Društva, sa ciljem osiguravanja ostvarivanja ciljeva Društva sukladno eksternim pravilima (zakonska akta) i rukovodnim politikama, osiguranja imovine i informacija, prevencije u otkrivanju prevara i greški, kvalitete računovodstvenih izvješća sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima, blagovremena izrada pouzdanih financijskih i rukovodnih/upravljačkih informacija)

Troškovi reprezentacije, također nisu uređeni pravilima zbog čega nema ni mogućnosti ocjene ponašanja uposlenih u trošenju istih.

Preporučujemo

Da Uprava ojača sustav internih kontrola na istaknutim područjima i drugim područjima na koje ukaže Odjel interne revizije, ili sam sustav kontrole utvrdi, sa ciljem pravilnijeg vođenja i iskazivanja poslovanja.

5.2 Upravljanje, rukovođenje i planiranje

Upravljanje i rukovođenje

Javnim poduzećem upravljaju članovi poduzeća putem tijela upravljanja. Članovi poduzeća su Federacija BiH, koju zastupa Vlada Federacije BiH, a u njeno ime Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, kao domaći ulagač i Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb i Hrvatska pošta d.d. Zagreb, kao strani ulagači. Sukladno Zakonu o javnim poduzećima u FBiH poslovanjem upravljaju članovi poduzeća putem tijela upravljanja, a to su: Skupština, Nadzorni odbor, Uprava (menadžment), kao organi upravljanja i Odbor za reviziju. Nadležnosti navedenih organa uređene su Statutom Društva, koji je donijela Skupština 24.01.2007. godine.

Dosadašnje aktivnosti Skupštine uglavnom su se svodile na usvajanje, izmjene i dopune Statuta, usvajanje godišnjih izvješća koje uključuje financijsko izvješće i izvješće revizora, Nadzornog odbora i Odbora za reviziju, pojedinačno, o raspodjeli dobiti i pokriću gubitka, usvajanje plana poslovanja, utvrđivanje naknade za rad predsjednika i članova Nadzornog odbora.

Nadzorni odbor se sastoji od devet članova, od koji su šest predstavnici državnog kapitala, dva člana su predstavnici HT d.d. Zagreb i jedan član je predstavnik HP d.d. Zagreb. Isti imenuje i opoziva Skupština. Nadležnosti Nadzornog odbora su usvajanje izvješća Uprave o poslovanju po polugodišnjem i godišnjem obračunu i izvješćem revizije i podnošenje istih Skupštini, imenuje i razrješava članove Uprave, priprema poslovnike o radu i predlaže ih Skupštini.

Prema Statutu, Uprava vodi poslovanje, zastupa poduzeće i odgovara za zakonitost poslovanja. Upravu čine direktor i tri izvršna direktora. Sukladno članku 22. Zakona o javnim poduzećima, Uprava je bila dužna da izradi i nadgleda realiziranje trogodišnjeg plana poslovanja koji je okvir za donošenje godišnjeg plana. Međutim, obveza izrade trogodišnjeg plana nije realizirana od strane Uprave.

Aktivnosti Odbora za reviziju svodile su se na imenovanje vanjskog revizora, utvrđivanje godišnje studije rizika i plana revizije, podnošenja svojih mjesečnih izvješća Nadzornom odboru. Isti je imenovao direktora Odjela za internu reviziju (u daljem tekstu Odjel). Aktivnosti direktora Odjela u 2007. godini svodile su se na usvajanje akata istog.

Kod procjenjivanja rada Odjela u 2007. godini uočili smo da su usvojena akta za rad odjela, studija rizika, te strateški i operativni planovi rada. Obzirom da je Odjel počeo sa radom u 2006. godini, mišljenja smo da trebamo ukazati na konzistentnije povezivanje između donesene studije rizika i planiranih aktivnosti, kao i propisanog nadzora organa upravljanja nad ovim Odjelom. Kao primjer navodimo da je Pravilnikom o internoj reviziji predviđeno da Odjel vrši reviziju financijskih izvješća i reviziju podudarnosti što za 2007.godinu, nije planirano, niti rađeno, već samo reviziju poslovanja. Isto tako Odjel je provodio reviziju pojedinih organizacijskih dijelova i pojedinačno izvještavao o tome, iako ima utvrđene rizike za poduzeće kao cjelinu. Efikasnije bi bilo da Odjel utvrđeni rizik provjeri u cijelom Društvu, te temeljem tako provedene revizije ukaže Upravi o nedostacima i potrebnim korekcijama.

Preporučujemo

Prema naprijed iznesenom neophodno je da organi rukovođenja i upravljanja ulažu više pažnje u izvršavanju svojih nadležnosti utvrđenih Zakonom o javnim poduzećima i Statutom Društva.

Planiranje i izvještavanje

Plan poslovanja za 2007. godinu usvojila je Skupština 22.05.2007. godine na prijedlog Uprave od 16.04.2007. godine.

U 2007. godinu, planirane i ostvarene aktivnosti su slijedeće:

	Planirano	Ostvareno
- Prihodi bez dotacije	16.837.642	17.817.498
- Dotacija HT d.o.o. Mostar	10.946.499	9.538.749
Ukupni izvori sredstava u 2007. god.	27.784.141	27.356.247
- Rashodi	26.754.880	26.239.000
Financijski rezultat	1.029.261	1.117.247

Financijska izvješća razmatrali su i usvojili organi upravljanja i rukovođenja. Izvješća o poslovanju Društva preko nadležnog ministarstva dostavljeni su Vladi FBiH. Članovima Društva, stranim ulagačima, na njihov zahtjev, izvješća o poslovanju dostavljaju se mjesečno do 04. u mjesecu.

5.3 Stalna sredstva

Bruto vrijednost stalnih sredstava iskazana je u Bilanci stanja Društva na dan 31.12.2007. godine u iznosu od 51.014.959 KM, ispravka vrijednosti od 15.533.960 KM, a neto vrijednost u iznosu od 35.480.999 KM. Neto vrijednost stalnih sredstava sastoji se od vrijednosti stalnih nematerijalnih sredstava od 688.651 KM, nekretnina, postrojenja i opreme od 17.707.740 KM, predujmova za zgrade od 29.421 KM, ostalih stalnih nematerijalnih sredstava od 8.049 KM, dugoročnih financijskih ulaganja i zajmova od 794.015 KM i dugoročnih potraživanja od 16.253.123 KM.

Nematerijalna imovina

Nabavna vrijednost **nematerijalnih stalnih sredstava** i njihove promjene tijekom 2007. godine su:

	<u>31.12.2007. g.</u>	<u>31.12.2006. g.</u>
Nabavna vrijednost	1.825.945 KM	1.742.223 KM
Akumulirana amortizacija	1.137.294 KM	780.793 KM
Neto knjigovodstvena vrijednost	688.651 KM	961.430 KM

Povećanje nematerijalne imovine u iznosu od 83.723 KM odnosi se na nabavku serverskog modula u iznosu od 66.740 KM i nabavku servera i licenci u iznosu od 16.983 KM.

Nematerijalna imovina iskazana je po historijskom trošku nabavke umanjenom za ispravku vrijednosti. Društvo primjenjuje pravocrtnu metodu obračuna amortizacije kroz procijenjeni vijek trajanja od 5 godina i ista je za 2007. godinu iznosila 356.501 KM.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Dugotrajna materijalna imovina iskazuje se po historijskom trošku nabavke umanjenom za ispravak vrijednosti. Vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme i njihove promjene tijekom 2007. godine iskazane su u slijedećoj tabeli:

Opis	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	u KM		Ukupno
				Transpor. oprema	Investicije u toku	
1. Nabavna vrijednost						
stanje na dan 31.12.2006.	90.299	18.879.588	8.773.484	2.208.372	671.322	30.623.065
- direktna povećanja	1.800				1.892.967	1.894.767
- prijenos sa investic. u toku	506.547	658.127	728.293		(1.898.024)	(5.057)
- prijenos (sa) na						
- otuđenje i rashodovanje			(393.328)	(20.096)		(413.424)
- ostalo- ispr. sitnog invent.					5.055	5.055
Stanje na dan 31.12.2007.	598.646	19.537.715	9.108.450	2.188.276	671.320	32.104.407

2	Akumulir. amortizacija:					
	stanje na dan 31.12.2006.	5.938.523	6.711.669	858.862		13.509.054
	- amortizacija za 2007.	548.778	452.527	286.907		1.288.212
	- prijenos (sa) na					
	- otuđenje i rashodovanje		(381.704)	(18.897)		(400.601)
	- ostalo					
	Stanje na dan 31.12.2007.	6.487.301	6.782.492	1.126.872		14.396.665
3	Neto knjigov. vrijednost					
	Stanje na dan 31.12.2006.	90.299	12.941.065	2.061.815	1.349.510	671.322
	Stanje na dan 31.12.2007.	598.646	13.050.414	2.325.958	1.061.404	671.320
					671.320	17.707.742

Sadašnja vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme u naravi predstavlja: zemljište u iznosu od 598.646 KM, građevinske objekte od 13.050.414 KM, opremu od 2.325.958 KM, transportnu opremu od 1.061.404 KM i investicije u tijeku od 671.320 KM. Tijekom 2007. godine sa investicija u tijeku u uporabu je preneseno 1.892.967 KM. Isto se odnosi na zemljište u iznosu od 506.547 KM kupljeno za potrebe izgradnje poslovnog logističkog centra u Bišćem polju; građevinske objekte u iznosu od 658.127 KM, što se odnosi na zgradu pošte u Žepču u iznosu od 478.985 KM i kupovinu poslovnog prostora za potrebe poštanskog ureda Usora u iznosu od 179.141 KM; nabavku opreme, alata i namještaja u iznosu od 728.293 KM, od kojih su najznačajnije nabavka informatičke opreme i mreže od 334.255 KM, opreme za zaštitu objekata od 150.884 KM i kancelarijskog namještaja od 110.084 KM.

Kod obračuna amortizacije koristi se pravocrtna metoda, a primjenjuju amortizacijske stope utvrđene prema vijeku uporabe pojedinog sredstva. Korištene stope obračuna amortizacije su:

	Vijek korištenja (u god.)	Stopa (u %)
Zgrade	35-56	1,8-3
Uredska oprema i namještaj	8-10	10-12,5
Kompjuterska oprema	3	33,33
Transportna sredstva	6-8	12,5-16,6
Ostala oprema	5-15	6,7-20

Provedenom revizijom uočili smo da Društvo svoje Računovodstvene politike nije usklađivalo sa općeprihvaćenim Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja (MSFI), već primjenjuje stope iz Nomenklature stopa za amortizaciju stalnih sredstava iz 2003. godine. Također, nije vršeno usklađivanje preostalog vijeka uporabe raspoloživih sredstava, što je predviđeno paragrafom 51. MRS 16 *Nekretnine, postrojenja i oprema*.

Isto tako, uočili smo da nije usvojena računovodstvena politika mjerenja nakon početnog priznavanja sukladno paragrafu 29. MRS 16 *Nekretnine, postrojenja i oprema*, iako smo utvrdili da se koristi metoda nabavne vrijednosti kod priznavanja stalne imovine.

Revizijom smo utvrdili da je Uprava Društva provela kontrolne postupke (popis) sa izvještajnim razdobljem, a u cilju spravljanja stvarno raspoloživih sredstava sa vrijednostima iskazanim u knjigovodstvu. Kontrolom provedenih postupaka uočili smo:

1. da je iskazan višak sredstava u uporabi sa obrazloženjem da se isti desio radi prijenosa opreme iz jednog organizacijskog dijela u drugi bez prateće dokumentacije, da se ista nije mogla identificirati jer nedostaju inventurni brojevi. Ovakva praksa postupanja sa stalnim sredstvima ponavlja se iz godine u godinu.
Navedeno obrazloženje ukazuje na potrebu usvajanja ili unapređenje postojećih procedura, implementaciju i nadzor vezano za postupanje sa stalnim sredstvima, kako bi se izbjegle naprijed navedene manjkavosti, a sve u cilju pravilne zaštite ove imovine.
Višak opreme procijenjen je u 2008. godini i priznat u tom razdoblju u iznosu od 22.048 KM, a ne sa 31.12.2007. godine kada je taj višak i utvrđen.
2. da je sa izvještajnim razdobljem izvršeno rashodovanje opreme nabavne vrijednosti 413.424 KM, otpisane vrijednosti 400.601 KM i sadašnje vrijednosti od 12.823 KM koji predstavlja smanjenje materijalne imovine i povećanje rashoda. Uočili smo da Izvješće o izvršenom popisu za 2007.

godinu ne sadrži detaljno obrazloženje o sredstvima predloženim za rashod, odnosno dovoljno informacija za donošenje odluke o imovini koja se otpisuje o čemu u narednom razdoblju treba voditi računa. U otpisanoj imovini nalazi se i Golf CL 1,6 D registarskih oznaka 258-M-336. Uvidom u zapisnik o fizičkom uništenju rashodovane opreme, konstatirali smo da je izostavljeno vozilo marke Golf CL 1,6 D, jer se, po nepisanom pravilu, vozila koja su predložena za rashod, prodaju putem licitacije. Iz razgovora sa odgovornom osobom doznali smo da su u vrijeme revizije pokrenute aktivnosti oko raspisivanja licitacije za prodaju ovog vozila. Uvidom u dokumentaciju iz 2008. godine vezanu za navedeno vozilo, utvrdili smo da je isto registrirano do 07.07.2009. godine, što znači da se i pored toga što je otpisano i isknjiženo i dalje koristi, tj. isto i dalje pruža ekonomske koristi, što je suprotno paragrafu 67. MRS 16 *Nekretnine, postrojenja i oprema* i usvojenoj odluci organa upravljanja.

3. da se u knjigovodstvenoj evidenciji iskazuje iznos od 671.320 KM kao investicije u tijeku, a da je popis ove imovine iskazan u iznosu od 465.566 KM. Razlika od 226.550 KM, odnosi se na sredstva nabavljena 2003., 2005. godine (50.165 KM) i 2007. godine (176.385 KM), iskazane u okviru nematerijalne imovine, što govori o neusuglašenosti popisa i knjigovodstvenih evidencija, odnosno klasifikaciji poslovnih promjena. Navedena oprema nabavljena 2007. godine odnosi se na računare koji su zaprimljeni u skladište 26.02.2007. godine. Do dana revizije od spomenute opreme aktivirano je 73.416 KM. Sukladno paragrafu 55. MRS 16 *Nekretnine, postrojenja i oprema*, pravno lice troši ekonomske koristi sadržane u nekom sredstvu uglavnom korištenjem sredstva. Međutim, ostali faktori, kao što su tehnološka i komercijalna zastarjelost i fizičko starenje dok se sredstvo ne upotrebljava, dovode do smanjenja ekonomskih koristi koje bi se mogle dobiti od sredstva. Postavlja se pitanje opravdanosti držanja informatičke opreme u pripremi, a da nije proveden postupak procjenjivanja vijeka uporabe sredstava i kakva je oprema nabavljena 2003., 2005. i 2007. godine, koja se još uvijek drži u pripremi, obzirom da se ta vrsta opreme potpuno amortizira u periodu od 3 godine.
4. da se pored navedenog, na investicijama u tijeku iskazuju ulaganja izvršena u zajedničkom poduzeću HPT d.o.o. Mostar, prenesena u početnim saldima prilikom diobe. Kao primjer navodimo izgradnju stana po Ugovoru iz 1999. godine u iznosu od 113.500 KM, koja se i pored dužine razdoblja još uvijek vode kao investicije u toku.

Društvo ne raspolaže dokumentacijom za dokazivanje prava vlasništva nad nekretninama prenesenim prilikom razdvajanja HPT d.o.o. Mostar na poštansku i telekomunikacijsku djelatnost. Ovaj problem nije vezan samo za rad Uprave nego i za zakonske propise koji se odnose na ovu oblast. Primjera radi, nepostojanje knjige etažnog vlasništva, tako da nije moguće razdvojiti i upisati u knjige dijelove zgrada koji su pripali Društvu. Poduzimaju se aktivnosti vezano za uknjižbu imovine, a Nadzornom odboru se najmanje jednom godišnje dostavlja izvješće o postignutom napretku u rješavanju navedenog. Za određene nekretnine koje su evidentirane u poslovnim knjigama upisano je založno pravo radi osiguranja potraživanja za kredite koje koriste Hrvatske komunikacije d.o.o. Mostar.

Ostala stalna sredstva

Vrijednost **ostalih stalnih sredstava** iskazana je u izvještajnom razdoblju kako slijedi:

	<u>31.12.2007. godine</u>	<u>31.12.2006. godine</u>
		u KM
• Ostala stalna materijalna sredstva	37.469	37.469
• Dugoročna financijska ulaganja i zajmovi	794.015	810.515
• Dugoročna potraživanja	16.253.123	35.826.183
	<u>17.084.607</u>	<u>36.674.167</u>

Dugoročna financijska ulaganja i zajmovi

Kreditni dati djelatnicima u iznosu od 223.938 KM predstavljaju preostali dio kredita, danih za 11 djelatnika još dok je Društvo bilo u sastavu HPT d.o.o. Mostar, a koje treba vratiti u narednih 13,5 godina. Tijekom 2007. godine vraćeno je 16.500 KM.

Dani depoziti u iznosu od 570.078 KM se odnose na depozit uputničkom prometu od 13.370 KM, depozit za blagajničko poslovanje pošta od 512.907 KM i depozit za poslovanje Western Union-a od 43.800 KM.

Dugoročna potraživanja u iznosu od 16.253.123 KM se odnose na potraživanja Društva od HT d.o.o. Mostar po Sporazumu o sufinanciranju materijalnih troškova (15.279.722 KM) i investicija (973.401 KM) za 2009. i 2010. godinu. Uz suglasnost resornog ministarstva vršena je preraspodjela visine godišnje dotacije na način da je obveza za 2005., 2006. i 2007. godinu u iznosu od po 2.000.000 KM, prenesena na 2008., 2009. i 2010. godinu.

Ukupan iznos dotacije HT d.o.o Mostar za cijelo razdoblje od osam godina iznosi 86.840.053 KM. Preostali dio dotacije u izvještajnom razdoblju je 26.287.434 KM.

Preporučujemo

Da se usklade Računovodstvene politike Društva sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja.

Da se preispita iskazana vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme sukladno MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 51.

Da se usvoji metoda mjerenja nakon početnog priznavanja sukladno MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 29.

Da se usvoje nove ili unaprijede postojeće procedure vezano za postupanje sa stalnim sredstvima kod njihove identifikacije i prijenosa iz jednog u drugi organizacijski dio, čime bi se otklonilo dosadašnje iskazivanje viškova imovine.

5.4 Potraživanja

Potraživanja od kupaca se iskazuju po fakturiranim iznosima, umanjenim za procjenu sumnjivih i spornih potraživanja temeljem pregleda nenaplaćenih iznosa na kraju godine. Otpis i isknjižavanje potraživanja vrši se krajem godine za potraživanja za koja se utvrdi nemogućnost naplate. Naputkom o mjerama, postupcima i zaduženjima u svezi naplate dugovanja i utuženja po kreditiranim uslugama od 25.05.2005. godine, koji je donijela Uprava Društva, regulirano je da se za svako dugovanje starije od 6 mjeseci obvezno šalje prva opomena, za 8 mjeseci se šalje druga opomena te za dugovanje starije od 10 mjeseci, obvezno se mora prosljediti nalog pravnoj službi za utuživanje. Ista je dužna odmah izraditi tužbu i dostaviti nadležnom sudu.

Struktura ukupnih potraživanja Društva dana je u slijedećoj tabeli:

	-u KM-	
Vrsta potraživanja	<u>31.12.2007.</u>	<u>31.12.2006.</u>
Potraživanja od kupaca:		
Potraživanja od kupaca u zemlji-redovna	1.504.372	1.496.347
Sumnjiva i sporna potraživanja	208.569	247.356
Potraživanja od kupaca u inozemstvu	36.862	(156)
Ispravka vrijednosti potraživ. od kupaca	(208.569)	(247.356)
	<u>1.541.234</u>	<u>1.496.192</u>
Ostala potraživanja		
Potraž. za više plaćene poreze i akontac. poreza na dobit	969.129	1.054.065
Potraživanja od djelatnika	24.317	24.630
Potraživanja za avanse u zemlji	234	0
Ostala kratkoročna potraživanja	10.271.196	389.420
Potraživanja od Hercegovačke banke	97.997	97.997
Ispravka vrijednosti ostalih kratkoročnih potraživanja	(97.997)	(97.997)
Obračunati ostvareni prihodi (AVR)	263.051	220.000
Ostala kratkoročna razgraničenja	20	0
Potraživanja za ulazni PDV	1	0
Ulazni PDV na koji nije stečeno pravo odbitka	6.904	7.248
	<u>11.534.852</u>	<u>1.695.363</u>
Ukupno:	<u>13.076.086</u>	<u>3.191.555</u>

Potraživanja od kupaca u iznosu od 1.541.234 KM odnose se na potraživanja iz redovnog poslovanja. Najveći iznos odnosi se na fakturirane usluge po ugovorima u iznosu od 866.641 KM, kreditnih usluga od 606.007 KM i potraživanja iz međunarodnog prometa od 36.862 KM. Sumnjiva i sporna potraživanja su evidentirana u iznosu od 208.569 KM, koja su i utužena. Najveći dužnici su Direkcija za implementaciju-CIPS od 94.508 KM, Općinski sud Čapljina od 27.109 KM, Općina Novi Travnik od 25.066 KM itd.

Potraživanja se prate po ročnoj strukturi, a sa 31.12.2007. godine ista je:

Ukupna potraživanja	0-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	180-365	preko 365	Utuzena potraživanja
1.749.802	1.393.254	51.860	14.537	60.819	229.332	208.569

Tijekom 2007. godine povećana su sumnjiva i sporna potraživanja za 8.556 KM, a smanjena za 47.343 KM. Od toga je naplaćeno 23.590 KM, a isknjiženo 23.753 KM, temeljem 2 presude Općinskog suda u Mostaru radi zastare potraživanja zbog neblagovremenog podnošenja tužbi, što ukazuje na nedovoljnu zaštitu imovine od mogućih gubitaka i propuštanja rokova za utuženja potraživanja.

Uvidom u dokumentaciju uočili smo da je zaključen Sporazum o reprogramiranju duga sa HDZ 1990 na iznos od 33.622 KM, dana 10.09.2007. godine. Isti se ne poštuje u dijelu izmirivanja obveza sukladno ugovoru, što je suprotno prihvaćenim pravilima postupanja.

Od Ostalih kratkoročnih potraživanja u iznosu od 10.369.193 KM, najznačajnija su potraživanja sa 31.12.2007. godine od HT d.o.o. Mostar u iznosu od 10.033.811 KM. Isto se odnosi na potraživanja za dotaciju za 2008. godinu u iznosu od 8.126.061 KM i potraživanja za dvije rate iz 2007. godine u iznosu od 1.907.750 KM.

Preporučujemo

Da Uprava usvoji, implementira i nadzire vlastite procedure kojima će zaštititi imovinu-potraživanja od mogućih gubitaka.

5.5 Novčana sredstva

Novčana sredstva na dan 31.12.2007. godine iskazana su u slijedećim iznosima: -u KM-

	<u>31.12.2007.</u>	<u>31.12.2006.</u>
Žiro račun	1.036.731	1.723.962
Blagajna	2.182	1.865
Devizni račun	1.114.201	926.249
Devizna blagajna	1.107	1.044
Ostala novčana sredstva	3.564.664	3.564.664
	<u>5.718.885</u>	<u>6.217.784</u>

Društvo posjeduje transakcijske račune i devizne račune otvorene kod UniCredit Bank d.d. Mostar, Raiffeisen Banka d.d. Sarajevo, Hypo Alpe Adria Banka d.d. Mostar, Nova Banka Bijeljina i Upi Banka d.d. Sarajevo. Ostala novčana sredstva odnose se na oročena sredstva do 3 mjeseca u UniCredit Bank d.d. Mostar u iznosu od 1.586.749 KM (300.000 Eura i 1.000.000 KM), u Hypo Alpe Adria Banka d.d. Mostar u iznosu od 1.586.749 KM (300.000 Eura i 1.000.000 KM) i u Raiffeisen Banka d.d. Sarajevo u iznosu od 391.166 KM (200.000 Eura). Iskazana sredstva su usuglašena sa izvješćima banaka.

5.6 Kapital

U financijskim izvješćima iskazana je slijedeća struktura kapitala:

	<u>31.12.2007.</u>	<u>31.12.2006.</u>
Upisani temeljni kapital	25.953.720	25.201.493

Ostale rezerve	1.477.142	724.915
Akumulirana (zadržana) dobit	1.032.311	1.582.553
Akumulirani (preneseni) gubitak	(2.068.126)	(78.099)
KAPITAL	<u>26.395.047</u>	<u>27.430.862</u>

Temeljni kapital iznosi **25.953.720 KM**, koji je podijeljen na udjele kako slijedi:

- 1. Federacija BiH,** **16.288.554 KM ili 62,76 %,**
- 2. Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb,** **7.861.382 KM ili 30,29 % i**
- 3. Hrvatske pošte d.d. Zagreb,** **1.803.784 KM ili 6,95 %.**

Tijekom revidirane godine izvršeno je smanjenje kapitala u iznosu od 2.068.126 KM, temeljem primijenjene politike Uprave o privremenom utvrđivanju praga značajnosti za 2007. godinu, sukladno sa MRS 8 *Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške*, temeljem koje je izvršena ispravka ranije prezentiranih izvješća.

1. Naime, najznačajnija ispravka greške i smanjenje kapitala je uslijedilo zbog propuštanja primjene odredaba Kolektivnog ugovora za djelatnike HPT-a iz 2002. godine. U tom razdoblju plaće su isplaćivane u manjem iznosu od onog koji je predvidio Kolektivni ugovor. Uprava Društva, na temelju zahtjeva Sindikata je izvršila nagodbu sa većinom djelatnika (676) o isplati razlike plaća za razdoblje od 01.09.2002. do 30.09.2005. godine, dok je 41 djelatnik pokrenuo sudski postupak za ostvarivanje svojih prava. Isplata je izvršena u visini dvostruke osnovne plaće djelatnika sa minulim radom s punim fondom sati u studenom 2007. godine u ukupnom iznosu od **1.864.438 KM**. Prije provedene transakcije smanjenja kapitala Uprava Društva je podnijela Nadzornom odboru Informaciju o rješavanju problema razlike plaća i zahtjev za davanje suglasnosti za postizanje nagodbe. Nadzorni odbor je zatražio mišljenje resornog ministarstva, koje je dalo svoje mišljenje, da isti može pristupiti razmatranju pokrenutih aktivnosti vezanih za Sporazum o isplati razlike plaća i davanju suglasnosti. Nadzorni odbor je 14.12.2007. godine primio na znanje Informaciju o aktivnostima Uprave Društva u vezi Sporazuma o isplati razlike plaće i isti je smatrao da nema ovlaštenja glasati za ili protiv ovog prijedloga. Također, Odbor za reviziju je primio na znanje navedenu informaciju, sa obrazloženjem da ovaj problem ne može riješiti samo Društvo, već vlasnici. Skupština Društva nije posebno raspravljala o ovoj problematici, već je isto prihvatila kroz prihvaćanje Izvješća o poslovanju za 2007. godinu. Financijske transakcije u 2007. godini, koje se odnose na navedene isplate posljedica su neprimjenjivanja zakonskih propisa iz ranijeg perioda za koje je sukladno članku 37. Statuta Društva odgovorna Uprava.
2. Smanjenje kapitala u iznosu od 137.830 KM odnosi se na uplatu neizmirenih doprinosa za mirovinsko-invalidsko osiguranje za razdoblje 03.04.1992. do 31.12.1993. godine, djelatnicima HP d.o.o. Mostar, koji su se na dan početka ratnih dejstava zatekli na radu u bivšem PTT-u, pravnom predniku HP-a, a koji su bili prijavljeni na mirovinski zavod.
3. Smanjenje kapitala u iznosu od 45.743 KM odnosi se na obračun obveza iz međunarodnog prometa za II polugodište 2006. godine, za koji je faktura kasno pristigla.
4. Smanjenje kapitala u iznosu od 20.116 KM odnosi se na održavanje informacionog sustava poštanskog poslovanja za prosinac 2006. godine. Faktura je evidentirana u 2007. godini na rashode i isknjižena sa rashoda na kapital. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je faktura za održavanje informacionog sustava MIPS d.o.o. Zagreb zaprimljena na protokol 04.01.2007. godine, a pošto se ista odnosi na prosinac 2006. godine, istu je trebalo i evidentirati u razdoblju na koji se odnosi sukladno akrualnoj računovodstvenoj osnovi, a ne na smanjenje kapitala. Posljedica ovakvog knjigovodstvenog evidentiranja je da troškovi poslovanja u prethodnoj godini nisu iskazani u potpunosti.

U tijeku 2007. godine provedena je skupštinska odluka o raspodjeli neto dobiti iz 2006. godine u iznosu od 1.582.553 KM. Ostvarena dobit usmjerena je za pokrića akumuliranog gubitka iz 2005. godine u iznosu od 78.099 KM, a preostali dio ostvarene neto dobiti raspoređen je 50 % u povećanje kapitala, a 50 % u rezerve Društva. Povećanje temeljnog kapitala je sudski provedeno 05.10.2007. godine, temeljem skupštinske odluke.

Preporučujemo

Da Uprava Društva postupa sukladno danim ovlastima utvrđenim člankom 37. Statuta Društva prema kome je ista odgovorna za zakonitost poslovanja. Prije svega pod tim podrazumijevamo rješavanje o pravima i obvezama djelatnika sukladno Zakonu o radu, Kolektivnom ugovoru i općim aktima. Posljedice neprimjenjivanja propisa mogu imati financijske odlive sredstava, a primjer toga su podnesene tužbe uposlenika i povećanje sudskih troškova.

Evidentiranje rashoda u razdoblju u kome su nastali u cilju realnog iskazivanja istih.

5.7 Obveze, razgraničenja i rezerviranja

U financijskim izvješćima, iskazane su slijedeće obveze:

	<u>31.12.2007.</u>	<u>31.12.2006.</u>
<u>Dugoročna razgraničenja i rezerviranja</u>		
Dugoročna razgraničenja	16.396.531	35.826.183
Dugoročna rezerviranja	1.085.881	0
	<u>17.482.412</u>	<u>35.826.183</u>
<u>Kratkoročne obveze i razgraničenja</u>		
Kratkoročne financijske obveze	354	249
Obveze prema dobavljačima	718.303	853.519
Obveze prema djelatnicima	3.116	157.609
Obveze za ostale poreze, doprinose i druga davanja	27.302	455.324
Obveze za porez na dodanu vrijednost	30.100	28.085
Ostale kratkoročne obveze	1.443	7.959
Pasivna vremenska razgraničenja	10.245.178	25.024
	<u>11.025.796</u>	<u>1.527.769</u>
	<u>28.508.208</u>	<u>37.353.952</u>
<u>Obveze prema dobavljačima</u>		
Dobavljači u zemlji	668.014	816.515
Dobavljači u inozemstvu	36.943	35.297
Obveze za komisionu robu	13.346	1.707
	<u>718.303</u>	<u>853.519</u>

Dugoročna razgraničenja u iznosu od 16.396.531 KM, predstavljaju potraživanja Društva od HT d.o.o. Mostar po Sporazumu o sufinanciranju koja se odnose na 2009. i 2010. godinu od 16.253.123 KM, a preostali iznos od 143.409 KM iskazan na ovoj poziciji zapravo su rezerviranja po Zapisniku Porezne Uprave Brčko Distrikta od 26.12.2007. godine. U 2008. godini, nakon usuglašavanja spomenutog zapisnika, poreska obveza je utvrđena i isplaćena u iznosu od 75.404 KM.

Društvo je izvršilo rezerviranje sredstava za rizike, temeljem svojih procjena, sukladno sa MRS 37 *Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva* i MRS 19 *Primanja zaposlenih* u iznosu od 1.229.290 KM. Temeljem primanja djelatnika rezerviran je iznos od 600.000 KM, što se odnosi na prava djelatnika temeljem jubilarnih nagrada i otpremnina za redovnu mirovinu u narednih pet godina (2008.-2012. godine). Za procjenu primanja djelatnika, naknadno je angažiran ovlaštenu aktuar čija procjena na dan 31.12.2007. godine temeljem MRS 19 *Primanja zaposlenih* iznosi 611.587 KM. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je do dana revizije, u odnosu na izvršene isplate, procjena kod jubilarnih nagrada veća za 57,56 %, a kod otpremnina za 74,86 %.

Temeljem tužbi 41-og djelatnika na ime isplate razlike plaća po odredbama Kolektivnog ugovora rezerviran je iznos od 410.724 KM, koji se sastoji od tuženog iznosa od 369.724 KM i sudskih troškova od 41.000 KM. Do dana revizije samo je jedna tužba riješena na teret Društva, po kojoj od tuženog iznosa će se djelatniku isplatiti 1/3.

Pored navedenog, za 45 djelatnika kojima je prestao radni odnos, a imaju pravo na naknadu razlike plaće iz tog razdoblja izvršeno je rezerviranje sredstava u iznosu od 75.157 KM, od čega je do konca rujna 2008. godine izvršena isplata od 56.620 KM.

Kratkoročne obveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 11.025.796 KM, od čega najznačajniji iznos se odnosi na kratkoročna razgraničenja u iznosu od 10.245.178 KM i obveze prema dobavljačima u iznosu od 718.303 KM. Kratkoročna razgraničenja su potraživanja od HT d.o.o. Mostar temeljem sufinanciranja za 2008. godinu od 8.126.061 KM i neizmirene obveze za 2007. godinu u iznosu od 1.907.750 KM, što ukupno čini od 10.033.811 KM. Na razgraničenjima su iskazani obračunati troškovi razdoblja (troškovi telefona, troškovi za među operatorski saobraćaj sa Hrvatskom poštom d.d. Zagreb za razdoblje 01.09.2007. do 31.12.2007. godine) za koje nije primljena faktura u iznosu od 211.346 KM.

Obveze se pretežno izmiruju u roku od 30 dana i prate po ročnosti. Obveze prema dobavljačima u iznosu od 718.303 KM iskazane su po nabavnoj vrijednosti koja predstavlja fer vrijednost cijene robe koju treba platiti u budućem razdoblju i primljenih usluga nezavisno od toga da li je ili nije fakturirana Društvu.

Provedenom revizijom uočili smo da u izvještajnom razdoblju nisu evidentirane obveze od 137.258 KM, koje se odnose na obveze prema djelatnicima sa pripadajućim porezima (poticajne otpremnine za zbrinjavanje viška uposlenih), koje su evidentirane u 2008. godini. Također, uočeno je da su po istom temelju u 2007. godini evidentirane obveze od 40.748 KM, koje se ne odnose na istu, već na 2006. godinu. Posljedica ovakvog načina evidentiranja je nepravilno iskazivanje obveza za 2006., 2007. i 2008. godinu.

Preporučujemo

Obveze iskazivati u razdoblju u kome su nastale i na koje se iste odnose.

5.8 Prihodi

Prihodi od prodaje roba i usluga priznaju se po isporuci i fakturiranju roba, odnosno prihvaćanju usluge od strane kupca. Prihodi se priznaju u neto iznosu, uzimajući u obzir iznos diskonta i rabata koji su odobreni kupcu. Priznavanje prihoda u među operatorskom i međunarodnom prometu vrši se temeljem Metodologije za obračun troškova završne faze u među operatorskom i međunarodnom poštanskom prometu, potpisane od strane sva tri operatera u BiH.

Novčane prilive temeljem sufinanciranja od HT d.o.o. Mostar, Društvo je evidentiralo na ostalim prihodima u vrijednosti primljenih sredstava.

Iskazani ukupan prihod sa izvještajnim razdobljem je **27.356.247 KM**, što je u odnosu na 2006. godinu (28.439.539 KM) manje za 1.083.292 KM ili 3,81 %.

Struktura prihoda je:

	<u>31.12.2007.</u>	-u KM- <u>31.12.2006.</u>
1. Prihodi od prodaje		
Prihod od poštanskih usluga	15.822.441	13.396.466
Prihod od prodane robe	354.531	3.245.030
Prihod od zakupnina	569.521	0
	<u>16.746.493</u>	<u>16.641.496</u>

Najznačajniji prihod iz temeljne djelatnosti je prihod od pismovnih pošiljaka koji iznosi 8.194.821 KM, ostvaren je prodajom poštanskih maraka naplaćen u gotovini u iznosu od 1.113.773 KM, od prodaje pošte na kredit 4.190.474 KM i od distribucije računa za svoje klijente od 2.062.823 KM. Drugi po veličini je prihod od obavljanja poslova platnog prometa u iznosu od 4.388.438 KM, ostvaren naplatom provizije za obavljanje uslugu od 1% od 1.809.384 KM, prihod od naplate računa od 1.212.833 KM, prihod od podjele penzija za račun MIO 1.206.696 KM i prihod od ostalih usluga od 159.525 KM.

Provedenom revizijom ostvarenog prihoda od temeljne djelatnosti uočili smo neslaganje između objavljenog prihoda u financijskim izvješćima i knjigovodstvenim evidencijama. U financijskim izvješćima objavljen je prihod od 15.822.441 KM, a u knjigovodstvenoj dokumentaciji (zaključni list) u iznosu 15.840.066 KM. Razlika od 17.625 KM odnosi se prihod od prodaje pošte na kredit kod Središta pošta Mostar 15.843 KM i Središta pošta Livno 1.782 KM. Navedena razlika nam je obrazložena kao posljedica rada informacionog programa, što je uočeno prilikom sastavljanja financijskih izvješća.

Od obavljanja poštanskih usluga unutar i van zemlje, koje obavljaju tri operatera (pošte RS, BH pošte i Hrvatske pošte) jedni za druge ostvaren je prihod u iznosu od 1.181.535 KM, i to za unutarnji promet 864.305 KM i međunarodni promet 317.230 KM.

Prihodi od prodaje robe ostvareni su u iznosu od 354.531 KM, a najviše temeljem prodaje filatelije 266.604 KM (u inozemstvu 152.178 KM i zemlji 114.426 KM), prihod od prodaje vrijednosnica 84.444 KM i ostalih prihoda od prodaje 3.483 KM. Značajno smanjenje ostvarenog prihoda po ovom temelju u odnosu na prethodnu godinu je uslijedio zbog promjene evidentiranja Eronet bonova, čijom prodajom se tijekom 2007. godine evidentirala samo provizija.

Prihod od zakupnine iznosi 569.521 KM, a najveći dio (516.847 KM) ostvaren je temeljem izdanih poslovnih prostora za obavljanje poslova CIPS-a.

2. Financijski prihodi

Prihodi od kamata	186.910	45.329
Drugi financijski prihodi	2	277
Prihodi od ostvarenih kasa skonto od dobavljača	0	18.642
	<u>186.912</u>	<u>64.247</u>

Financijski prihodi od 186.912 KM najviše su ostvareni temeljem oročenih sredstava kod banaka (110.090 KM), prihoda temeljem zateznih kamata (60.517 KM) i prihoda od kamata na depozite po vidjenju (13.261 KM).

3. Dobici od prodaje stalne imovine **54.885** **0**

Dobici od prodaje stalne imovine odnose se na izvršenu prodaju otpisanih automobila u 2006. godini, a prodanih na licitaciji 2007. godine.

4. Ostali prihodi

Viškovi	4.654	56.020
Prihodi od naplate šteta	48.382	0
Naplaćena otpisana potraživanja	23.590	101.794
Prihodi iz ranijih godina	438.767	0
Ostali prihodi	9.852.562	11.436.818
Prihodi od otpisanih obveza	0	139.164
	<u>10.367.955</u>	<u>11.733.796</u>

Ostali prihodi iznose 10.367.955 KM. Iznos od 9.538.749 KM odnosi se na naplaćeni prihod za deset mjeseci 2007. godine, ostvaren temeljem sufinanciranja od strane HT d.o.o. Mostar. Dvije rate iz 2007. godine u iznosu od 1.907.750 KM nisu naplaćene i iskazane kao prihod. Naplata preostalih rata utjecala bi na financijski rezultat Društva, jer iste pripadaju revidiranom razdoblju, a naplaćene su i evidentirane u veljači 2008. godine.

Preporučujemo

Da se ojačaju interne kontrole kod priznavanja prihoda koje će biti sposobne da otkriju i spriječe pogrešna iskazivanja u knjigovodstvenim evidencijama i usuglašavanje financijskih izvješća sa istim.

5.9 Troškovi poslovanja i rashodi

Priznavanje troškova i rashoda se vrši temeljem dokumentacije koja dokazuje nastanak poslovnog događaja, koji će dovesti do smanjenja sredstava ili povećanja obveza. Ukupni troškovi poslovanja su:

	<u>31.12.2007.</u>	<u>31.12.2006.</u>
Troškovi poslovanja (uprave i administracije, za prodano)	26.136.390	26.421.975
Rashodi od financijske djelatnosti	38.132	110.882
Ostali rashodi	64.478	195.561
	<u>26.239.000</u>	<u>26.728.418</u>

Troškovi poslovanja obuhvaćaju:

Troškovi sirovina, materijala, energije i rezervnih dijelova	1.484.672	1.505.444
Troškovi amortizacije	1.644.713	1.775.606
Troškovi djelatnika	16.098.223	15.462.403
Troškovi usluga	2.902.650	2.826.511
Razni troškovi poslovanja	2.391.004	2.210.270
Rezerviranja za rizike i troškove - obveze	1.229.289	0
Troškovi prodanih usluga i roba	385.839	2.641.741
	26.136.390	26.421.975

U strukturi ukupnih troškova, troškovi poslovanja čine 99,61 %. U okviru troškova poslovanja na troškove djelatnika i ostala prava djelatnika odnosi se najveći dio od 64,20 %.

Troškovi djelatnika

Najveći troškovi poslovanja su troškovi djelatnika koji obuhvaćaju neto plaće, sa pripadajućim porezima i doprinosima od 12.847.497 KM ili 79,81 % ukupnih troškova djelatnika. Preostali iznos od 3.250.726 KM ili 20,19 % se odnosi na ostale troškove djelatnika (topli obrok, regres i prijevoz na posao).

Provedenom revizijom plaća djelatnika uočena su odstupanja od primjenjivih propisa. Temelj za obračun i isplatu plaća u revidiranom razdoblju je Pravilnik o plaćama iz 2003. godine, koji je usvojen od Nadzornog odbora, iako nije usuglašen sa tada važećim Kolektivnim ugovorom iz srpnja 2002. godine, niti sa novim Kolektivnim Ugovorom koji je stupio na snagu 11.01.2007. godine.

Ne usuglašenost Pravilnika sa Kolektivnim ugovorom je u dijelu razvrstavanja radnih mjesta i rasponu koeficijenata, kao i u dijelu utvrđivanja najniže plaće. U suštini to znači da su pravilnikom utvrđena i obračunavana manja davanja djelatnicima od onih koja su predviđena Kolektivnim ugovorom.

Kao primjer navodimo da je člankom 38. Kolektivnog ugovora iz 2002. godine prihvaćeno da najniža neto plaća djelatnika ne može biti manja od prosječne mjesečne plaće djelatnika u Federaciji BiH, a prema Pravilniku najniža plaća je utvrđena u iznosu 381 KM. Nadalje, Kolektivnim ugovorom sva radna mjesta su razvrstana u 10 platnih razreda sa koeficijentima složenosti poslova i stepena stručne sprema od 1,00 do 4,60, a Pravilnikom radna mjesta su razvrstana u 8 skupina i rasponom koeficijenta od 1,00 do 3,67.

Poslodavac je sukladno članku 93. Ugovora iz 2002. godine bio dužan usuglasiti opće akte sa odredbama istog u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog ugovora, što nije učinjeno. Isto tako interna akta poslodavac nije uskladio sa novim Kolektivnim ugovorom koji je stupio na snagu 11.01.2007. godine, a usklađivanje je trebalo izvršiti u roku od 90 dana od stupanja na snagu. Za ne primjenjivanje Kolektivnog ugovora iz 2007. godine 13.04.2007. godine zaključen je Sporazum između poslodavca i Sindikata kojim se, do 28.02.2008. godine, odgađa primjena članova 40. do 43., 45., 46. i 63. koji se odnose na obračun i isplatu plaća i toplog obroka, dok se vrijednost boda koji služi kao temelj za obračun plaća povećava za 15 % od 01.03.2007. godine, što je povećanje vrijednosti boda sa 1,27 na 1,46 KM.

Posljedice neusklađivanja Pravilnika i Kolektivnog ugovora je da je obračunavana i isplaćivana manja plaća djelatnicima u revidiranom razdoblju od one utvrđene Kolektivnim ugovorom.

Prema članku 37. točka 1. Statuta, Uprava je odgovorna za zakonitost poslovanja, ista se nije pridržavala odredbi Kolektivnih ugovora u dijelu obračuna i isplata primanja djelatnika, što je već imalo posljedica na financijske transakcije, jer je zbog ne pridržavanja odredbi Kolektivnog ugovora, u 2007. godini isplatila 1.864.437 KM, što smo šire pojasnili u točki 5.6 Kapital, kao što je izvjesno da će posljedice imati na financijske transakcije u budućem razdoblju.

Prosječna neto plaća na razini Društva u 2007. godini je iznosila 856 KM, što je više za 29,3 % u odnosu na ostvarenu prosječnu neto plaću u FBiH za 2007. godinu od 662 KM.

Preporučujemo:

Da se izvrši usklađivanje internih akata sa važećim Kolektivnim ugovorom za područje djelatnosti poštanskog prometa i primjenu istih u dijelu obračuna i isplate primanja djelatnika.

Razni troškovi poslovanja

Na ime ovih troškova isplaćeno je 2.391.004 KM, u čemu su najveći troškovi za ostala prava djelatnika 680.387 KM, bankarske usluge 587.728 KM, naknade članovima organa upravljanja 252.864 KM te troškovi osiguranja 249.105 KM.

Revizijom izdataka za otpremnine za zbrinjavanje viška djelatnika za što je isplaćeno 284.761 KM, utvrdili smo da dio istih nije iskazan sukladno računovodstvenim pravilima, što znači da nisu iskazani u razdoblju u kojem su nastali. Primjer toga je isplata od 40.748 KM temeljem Odluke Uprave o usvajanju programa poticajnih otpremnina za sporazumni prestanak ugovora o radu iz 2004. godine. Temeljem te Odluke 29.12.2006. godine zaključen je Sporazum o prestanku ugovora o radu sa djelatnikom iz Središta pošta Vitez, uz isplatu poticajne otpremnine u neto iznosu 27.166 KM. Sporazumom je uređeno da radni odnos djelatniku prestaje sa 31.12.2006. godine, kada prestaju i sva prava i obveze djelatnika i Poslodavca utvrđena Zakonom, Kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu. Iako je djelatnik Prijavu za poticajnu otpremninu podnio 14.12.2006. godine, Izvješće o prispjelim prijavama za poticajnu otpremninu je sačinjeno i dostavljeno Upravi Društva 30.12.2006. godine, a evidentiranje ukupnog iznosa od 40.748 KM (neto 27.166 KM + 50 % poreza na dodatna primanja) izvršeno je 10.01.2007. godine, odnosno u razdoblju kojem ne pripada navedeni izdatak.

Isto tako porez na dodatna primanja nije obračunat pravilno i na odgovarajuću osnovicu, jer je obračun izvršen na cjelokupni iznos isplate u visini 50 % a propisi nalažu da se iznad dozvoljenog iznosa primjenjuje zbirna stopa poreza i doprinosa sukladno Zakonu o porezu na plaću i Naputku o načinu obračunavanja i plaćanja poreza na plaću.

Pored navedenog utvrđeno je da je sa 31.12.2007. godine prestao radni odnos za 4 djelatnika čije poticajne otpremnine u neto iznosu 89.735 KM, sa porezom 137.258 KM nisu evidentirane na poziciji troškova u 2007. godini, već u siječnju 2008. godine. Efekat nepravilnog evidentiranja troškova razdoblju kojem pripadaju je podcijenjenost troškova za 96.510 KM u 2007. godini.

Preporučujemo

Da se poštuju pravila iskazivanja troškova u razdoblju u kojem su nastali radi istinitog iskazivanja financijskih transakcija.

Obračun poreza na dodatna primanja vršiti sukladno Zakonu o porezu na plaću i Naputku o načinu obračunavanja i plaćanja poreza na plaću.

Troškovi usluga iznose 2.902.650 KM. U okviru ovih troškova iskazane su isplate za intelektualne usluge u bruto iznosu od 140.448 KM. Uočili smo da je svim članovima Nadzornog odbora, **pored redovne naknade za rad**, isplaćena i naknada kao članovima Povjerenstva za provođenje procedure izbora članova Uprave-izvršnih direktora u bruto iznosu od 11.745 KM (neto iznos 9.000 KM), iako je člankom 32. točka 3. Statuta utvrđeno da Nadzorni odbor imenuje i razrješava članove Uprave, a člankom 34. da za svoj rad članovi Nadzornog odbora imaju pravo na naknadu koju utvrđuje Skupština. Odluku o raspisivanju javnog natječaja za odabir i imenovanje članova Uprave-izvršne direktore i Odluku o isplati naknade za rad Povjerenstva za provođenje procedure izbora, donio je predsjednik Nadzornog odbora.

Isto tako, na ovim troškovima iskazane su isplate temeljem zaključenih ugovora o djelu sa članovima Povjerenstva za izradu prijedloga i dopuna Sporazuma članova Društva, Statuta i Pravilnika o imenovanju članova Uprave za potrebe Društva, a sastavljena je od članova Skupštine Društva, Nadzornog odbora, Uprave, a predsjednik je iz resornog ministarstva. I pored toga što je Pravilnikom o unutarnjem ustroju predviđeno da Sektor pravnih, kadrovskih i općih poslova izrađuje nacрте općih i pojedinačnih pravnih akata za cijelo Društvo, a tajnik Društva obavlja stručne i administrativne poslove za potrebe organa upravljanja, za izradu navedenih akata izvršen je obračun i isplata u bruto iznosu od 21.840 KM (neto iznos 16.800 KM).

Po našem mišljenju ovakve isplate nisu odobrene sukladno pravilima i nisu se trebale desiti, jer je aktima predviđeno da se radi o redovnim poslovima.

Preporučujemo

Da članovi nadležnih organa i zaposlenici obavljanje poslova i zadataka vrše sukladno donesenim aktima Društva u kojima je utvrđena naknada i koju isti primaju.

5.10 Javne nabavke

Testirali smo poštivanje zakonske procedure u odabiru najpovoljnijih dobavljača u šest slučajeva i to: nabavka i ugradnja video nadzora u objektima i poslovnim prostorima, nabavka auto guma, nabavka informatičke opreme, kupovina poslovnog prostora, kupovina zemljišta, nabavka potrošnog materijala i nismo uočili da je bilo odstupanja od propisanih procedura.

5.11 Vanbilančna evidencija

Vrijednost vanbilančne evidencije na dan 31.12.2007. godine iznosila je 3.063.606 KM, a sa 31.12.2006. godine 3.731.704 KM. U vanbilančnoj evidenciji prati se uputnički promet od 01.11.2006. godine. Po otvaranju ove evidencije utvrđena je razlika između vanbilančnih sredstava i izvora u iznosu od 56.703 KM. Razlika je iskazana i u 2007. godine u iznosu od 35.602 KM. Tijekom 2008. godine poduzete su aktivnosti na rješavanju utvrđene neravnoteže, i otklonjena je na način da je oprihodovan iznos 29.279 KM.

Vanbilančna evidencija iskazana je sa 31.12.2007. godine u slijedećem pregledu:

			-u KM-
Zalihe komisione robe (DEPO/PU)	124.732	Obveze za komisionu robu	124.732
Zalihe lutrije	16.567	Obveze za primljenu lutriju	16.567
Zalihe robe po ugovorima o zastupanju u prodaji	387.119	Obveze za primljenu robu po ugovorima	387.119
Zalihe biljega-administrativnih i sudskih	195.810	Obveze za primljene biljege	195.810
Tuđa materijalna sredstva	724.227	Obveze za materijalna sredstva	724.227
Novčana sredstva	1.544.553	Obveze po got uplatama iz UPP-a	257.368
Prolazni računi	559.099	Obveze prema glavnom računu	73.445
Ukupno novčana sredstva	2.103.652	Dugoročne obveze prema gl.računu	570.078
Potraživanja temeljem isplata	235.727	Obveze po osnovu uplata	1.401.460
Novčana sr. od drugih i potraživanja	2.339.379	Razlika po PS od 01.11.2006.g.	35.602
		Tečajne razlike po vanbil.računima	1.426
		Obveze za primljena novčana sredst.	2.339.379
Ukupno:	<u>3.063.606</u>		<u>3.063.606</u>

5.12 Ocjena IT sustava

Poslovni procesi u Društvu su podržani sa dva softverska rješenja, MIPS softversko rješenje za podršku šalterskom poslovanju i PINGOS softversko rješenje za podršku računovodstvenim procesima glavna knjiga, obračun plaća, materijalno knjigovodstvo, stalna sredstva. Softveri su razvijeni u dvije tehnologije i komuniciraju na nivou razmjene podataka.

Podaci koje generira aplikacija šalterskog poslovanja MIPS se putem mreže prenose u aplikaciju PINGOS gdje se agregiraju i dalje obrađuju. Dio obrađenih podataka se prosljeđuje korisnicima i u banke. U svim fazama obrade podataka je evidentno učešće ljudskog faktora koji pristupa podacima. PINGOS sistem je integralan tako da poslovna promjena nastala u jednom modulu se automatski knjiži u svim relevantnim modulima. Računovodstveni nalozi se iz računovodstvenih analitika automatski prenose u računovodstvenu sintetiku glavnu knjigu.

Skrećemo pažnju da po važećoj sistematizaciji IT funkcije u upravi Društva predstavlja izvršni direktor za marketing, razvoj i informatiku. Radno mjesto direktora u 2008. godini nije popunjeno od odlaska prethodnog prije devet mjeseci, što smatramo važnim za donošenje i provođenje strateških odluka za IT funkcije.

Uočili smo da Društvo ima značajan broj neinformatiziranih manjih poštanskih ureda.

Preporučujemo

Iako se radi o malim uredima informatizaciju istih u svrhu bolje kontrole.

U procesu obrade ulaznih dokumenta na šalterima uočili smo da su na dijelu uplatnica svi bitni elementi uključujući i iznos bar kodirani (računi za mobitel HT-Eroneta), a kod drugih djelomično.

Preporučujemo

Angažiranje Uprave na postavljanju zahtjeva korisnicima za implementaciju bar kodiranja svih bitnih elemenata računa u svrhu eliminiranja ljudske greške na unosu podataka na šalterima.

U procesu obrade podataka prikupljenih sa šaltera uočili smo da u određenim fazama obrade podaci nisu zaštićeni od mogućeg neovlaštenog pristupa.

Preporučujemo

Implementaciju kontrola pristupa podacima u obradi sukladno potrebama posla u svrhu zaštite od moguće neovlaštene izmjene podatka.

Podaci koji se razmjenjuju sa drugim sustavima kao što su fajlovi uplata su tekstualni fajlovi koji se kreiraju prema zahtjevima korisnika, sadrže kontrolne elemente u obliku sumarnih kontrolnih zapisa, u procesu obrade nisu zaštićeni od moguće neovlaštene promjene.

Preporučujemo

Automatiziranje procesa razmjene podataka sa drugim sustavima korisnika u svrhu eliminacije učesća ljudskog faktora u procesu zaštite podataka od moguće neovlaštene izmjene.

Društvo nema uspostavljen proces kontinuirane edukacije IT osoblja, što smatramo veoma bitnim s obzirom na stalne promjene u tehnologiji. Također, nisu nam prezentirani godišnji planovi IT aktivnosti kao i godišnje izvješće o radu IT sektora. Planiranje IT funkcija je bitno u svrhu osiguranja usklađenosti sa strateškim planovima razvoja, strateškim IT i poslovnim planiranjem. Proces izvještavanja je bitan jer komunicira izvršeno relevantnim učesnicima i omogućava korektivnu akciju.

6 KOMENTAR

U ostavljenom roku Hrvatska pošta d.o.o. Mostar očitovala se na Nacrt Izješća o reviziji financijskih izvješća za 2007. godinu, aktom broj Dj.br.: 02-5326/08 od 03.12.2008. godine.

Dane su određene primjedbe i pojašnjenja vezana za pojedine nalaze navedene u revizorskom izvješću. Prihvatili smo opravdane primjedbe koje su potkrijepljene dokumentacijom i uključili smo u Izvješće sve što je imalo realnu osnovu za korekciju.

Direktor
Sektora za financijsku reviziju
javnih poduzeća

Ismeta Junuzović, dipl. oec.

Vođa Tima

Kimeta Bihorac, revizor, dipl. oec.

ČlanTima

Mirko Mišić, revizor, dipl. oec.